

Gmina Igotomia - Wawrzeńczyce

Program „Uczenie się przez całe życie”
Comenius

DG Edukacja i Kultura

Szanowni Państwo !

Mam przyjemność zaprezentować Państwu gminę Igołomia-Wawrzeńczyce, gminę wiejską o charakterze rolniczym, zwaną często "małopolskim zagłębiem warzywnym". Dla samorządu lokalnego jednym z najważniejszych priorytetów jest stwarzanie jak najlepszych warunków dla rozwoju rolnictwa oraz podnoszenie jakości życia naszych mieszkańców. Dzięki wspólnemu zaangażowaniu władz i mieszkańców, gmina w ostatnich latach bardzo dużo inwestuje w rozbudowę infrastruktury technicznej min.: budowę wodociągu, remonty dróg, budowę chodnika przy drodze krajowej nr 79, rozbudowę bazy sportowo-rekreacyjnej. Wielkim kapitałem gminy są jej mieszkańcy, to ludzie uczciwi, gospodarni i pracowici zaangażowani w losy swojej *małej ojczyzny*. Z dużym poświęceniem włączają się w wiele akcji i inicjatyw społecznych. Dzięki współpracy odpowiedzialnemu i rozważnemu zarządzaniu co roku realizowane są inwestycje z udziałem środków Unii Europejskiej. Mamy nadzieję, że spotkanie z naszą gminą, jej zabytkami, a przede wszystkim z ludźmi, przekona Państwa, że jest to miejsce warte odwiedzenia.

*Wójt Gminy
Igołomia-Wawrzeńczyce
Józef Rysak*

Dear viewers !

I am pleased to introduce you to the Igołomia-Wawrzeńczyce, a rural commune often called voivodship's vegetable field. For the local authorities creating the best possible conditions for the development of agriculture as well as rising the citizens' standard of living is the biggest priority. Thanks to the mutual work of both regional government and citizens the community has invested a lot of resources to improve the infrastructure including the building of waterworks, repairing the roads, constructing the pavement near the national road 79, expansion of the sports center. A great part of commune's assets are the honest, hard-working people living here involved in the life of their homeland. They are restlessly taking part in lots of events and social initiatives. Thanks to the cooperation, responsible and deliberate managing we organize the investments with the funding from European Union annually. We hope that seeing our commune, its monuments and people will convince you that this is the place worthy of your visit.

*Mayor of Igołomia-Wawrzeńczyce
commune, Józef Rysak*

Charakterystyka Gminy Igołomia-Wawrzeńczyce

Gmnia leży w województwie małopolskim w powiecie krakowskim, liczy 7600 mieszkańców żyjących w 15 sołectwach. Jest położona na wschód od Krakowa przy drodze krajowej nr 79 relacji Kraków - Sandomierz. Bardzo dobre gleby oraz korzystne położenie wraz z korzystnym ukształtowaniem terenu wpływają na mikroklimat tych okolic powodujący iż zimy nie są tak srogie, a wiosna przychodzi znacznie wcześniej niż w innych regionach Polski, co sprzyja wzmożonej produkcji warzywniczej na tym terenie.

Gmina zajmuje powierzchnię 62,6 km², warzywa gruntowe między innymi takie jak kalafior czy kapusta produkowane pod osłonami tj. tunelami foliowymi typu Igołomskiego, pochodzące z nasadzeń najwcześniejszych są jednymi z pierwszych na krajowych rynkach, a także trafiają na eksport na rynki krajów UE oraz Federacji Rosyjskiej.

Characteristics of Igołomia-Wawrzeńczyce commune

The commune is located in Małopolskie voivodeship, krakowski district. It has 7600 citizens living in 15 parishes. It is placed on the east of Kraków, near the 79th national road from Kraków to Sandomierz. Very fertile soil and beneficial location as well as good terrain formation affects the microclimate of these lands and causing the winters to be milder and spring to come sooner than in other regions of Poland which favors the increased production of vegetables.

The commune has the area of 62.6 square kilometers. Field vegetables such as cauliflower or cabbage are planted under the foil tunnels are one of the first to grow in the year. They are exported to countries of European Union and the Russian Federation.

Na powierzchni blisko 3000 ha, na gruntach ornym (czernoziemy lessowe), które są pierwszej i drugiej klasy bonitacyjnej, uprawiane są kalafior, kapusty (biała, czerwona, włoska, pekińska), papryka, seler, por, sałata i wiele innych. Na glebach słabszych położonych w dolinie Wisły lub też dolinach potoków, a także cierpiące na okresowe niedobory wody produkowane są zboża lub też stanowią odłogi, ugory, nieużytki stanowiące ostoję dla dzikiej zwierzyny i siedliska ptaków. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 3 hektary, ale w ostatnich latach zauważa się wyraźny rozwój gospodarstw większych o wyraźnie zarysowanej i ukierunkowanej produkcji. Gospodarstwa niskotowarowe zajmujące się szeroką produkcją, produkujące kilka gatunków roślin, a niekiedy też prowadzące chów zwierząt zanikają z krajobrazu naszych wsi. Rosnąca konkurencja i wymagania konsumentów wymuszają na producentach płodów rolnych podnoszenie jakości oraz ilości produkowanych roślin, a także nastawienie się na wybrany kierunek produkcji.

Podstawową opiekę medyczną mieszkańcom gminy zabezpieczają dwa ośrodki zdrowia w Igołomi i w Wawrzeńczycach. W 1990 r. powstał Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej powołany do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.

On the area of nearly 30 square kilometers, on the soil of chernozem which are first, and second class soil we plant cauliflower, cabbage (white, red, Italian and Chinese cabbage), pepper, celery, leek, lettuce and many more. On the worse soil, located in the valley of Vistula or other rivers we plant the crops or leave them to become a home for wild animals and birds' nests. The average area of a farm is around 0.03 square kilometers but in recent years we observe a significant growth of bigger farms which have explicitly defined field of production. Smaller farms which are not focused on one product, but instead deal with a wide range of different plants and sometimes a low scale cattle breeding are slowly disappearing from our villages. The growing competition and clients' demands are forcing the farmers to increase the quality and quantity of their production and choosing one defined field of farm's activity.

Primary health care for the citizens is provided by two health centers in Igołomia and Wawrzeńczyce. In 1990 the Community's Center of Social Service was founded to carry out tasks of social welfare and family benefits.

Nasza historia

Niewiele jest w Polsce miejsc, które mogą poszczycić się naukowo udokumentowaną tradycją sięgającą niemal ośmiu tysięcy lat. A właśnie w tak odległych czasach archeologia datuje początki cywilizacji regionu dzisiejszej gminy Igołomia-Wawrzeńczyce. Najdawniejsi osadnicy przybyli z południa w epoce neolitu, przełomowego dla ludzkości okresu, w którym narodziło się rolnictwo i hodowla. Korzystne ukształtowanie nadwiślańskiego terenu zapewniało bezpieczeństwo, urodzajna ziemia pozwalała na rozwój rolnictwa, a rzeka ułatwiała komunikację. Ludzie nie opuścili tych ziem także w epoce brązu, a w epoce żelaza bardzo licznie ją zamieszkiwali. Na początku naszej ery wytopiano tutaj w tzw. dymarkach, ziemnych jamach będących pierwszymi piecami hutniczymi, odkrytą na miejscu rudę żelaza. W III-IV wieku n.e. mieszkańcy dzisiejszej Igołomi i jej okolic byli to słowiańscy garncarze, którzy sztuki wyrobu ceramiki nauczyli się od Rzymian. Miejscowe wyroby używano nawet w odległych osadach. W latach 1946-49 odkryto na terenie Zofipola piec garncarskie-dymarki, które zostały odpowiednio zabezpieczone i udostępnione zwiedzającym.

Our history

There are not many places in Poland which can claim to have a documented history of nearly eight thousand years. That is how long ago the beginnings of Igołomia-Wawrzeńczyce region's civilization are dated by the archeologists. The first of the settlers came from the south in the Neolithic era, which was critical for humanity in terms of farming and breeding animals. Favorable formation of vistulan terrain provided safety, the fertile grounds let the farming develop and the river improved communication. The people did not leave this land in the bronze age and inhabited it even more intensely in the iron age. In the beginning of our era they liquated iron in the ground holes which were the first melting furnaces. In the 3rd and 4th century the citizens of Igołomia were known to be excellent Slavonic potters who have learned their craft from the Romans. The local products were widely used even in remote villages. In the years of 1946 to 1949 there were some pottery kilns discovered in the region of Zofipol which were then secured and made available for the tourists to see.

W czasach wczesnego średniowiecza tutejsze osady odznaczały się typowo wiejskim charakterem, co miało wpływ na życie codzienne ich mieszkańców. Od wieku XII stopniowo zacieśniały się zależności pomiędzy naszym regionem, a pobliskim, królewskim Krakowem. Rzemieślnicy ze Złotniki wyrabiali nawet biżuterię na dwór królewski, a mieszkańcy Igołomi dostarczali do Krakowa płody rolne.

Z dokumentów zachowanych w krakowskich archiwach dowiadujemy się o częstych pobytach królowej Jadwigi i Władysława Jagiełły w Wawrzeńczycach. Para królewska bywała w tutejszym kościele, na plebanii, dworze biskupim, a nawet w karczmie.

Wawrzeńczyce od połowy XIII do końca XVII wieku pełniły funkcję miasta pobierając myto. Miejscowi rzemieślnicy skupieni byli w cechach, działała szkoła oraz istniało ważne dla całego regionu targowisko. Wcześniej, w wieku XII wieś była własnością kolejno wrocławskich Benedyktynów i Norbertanów. W pierwszej dekadzie XIV wieku stacjonowali tutaj najemnicy krakowskiego biskupa Jana Muskaty, przeciwnika Władysława Łokietka.

W XVIII wieku Wawrzeńczyce pozostały własnością biskupa krakowskiego. Liczyły ponad tysiąc mieszkańców i posiadały m.in. dwór, karczmę oraz dwa młyny. Igołomia należała w tym czasie do Akademii Krakowskiej przynosząc jej stały dochód, co zaowocowało przywilejem dla igołomskich studentów zwalnianych z czesnego.

In the times of early Middle Ages local villages were the typical rural settlements which affected the everyday life of the villagers. Since the 12th century the relation between our region and nearby royal city of Kraków grew closer. The craftsmen of Złotniki were even able to manufacture the jewelry for the royal court and the people of Igołomia provided the city with crops.

In the documents stored in Kraków's archives we can read about frequent visits of the queen Jadwiga and Władysław Jagiełło in Wawrzeńczyce. The royal couple were guests to the local church, vicarage, bishop's court and even the inn.

Wawrzeńczyce had the town privileges from the middle of 13th to the end of 18th century and collected the toll. The local craftsmen belonged to guilds, there was a school working and an important fair was held here. Earlier, in the 12th century the village belonged to Wrocław's Benedictines and Premonstratensians. In the first decade of the 14th century Jan Muskata's mercenaries were stationed here. He was the opponent of the king Władysław Łokietek.

In the 18th century Wawrzeńczyce remained to be the property of Kraków's bishop. They had over a thousand citizens and a court, an inn and two mills. Igołomia at that time belonged to Kraków's Academy and generated so much profit that the students from there had a right to study for free.

W 1794 roku w Igołomi stacjonowała, w marszu na Połaniec, armia Tadeusza Kościuszki. Sam Naczelnik nocował tutaj w nocy z 25 na 26 czerwca. Sporą grupę kościuszkowskich koszyńców tworzyli chłopcy z terenu dzisiejszej gminy Igołomia-Wawrzeńczyce. W historii Igołomi zostało swój ślad także powstanie styczniowe. 5 sierpnia 1863 roku na pobliskich polach odbyła się jedna z bitew, a polegli w niej powstańcy zostali pochowani na igołomskim cmentarzu. Warto wiedzieć, że w powstaniu brał udział - urodzony 20 sierpnia 1845 roku w Igołomi - Adam Chmielowski, późniejszy święty Brat Albert.

Ciężkie lata dla mieszkańców gminy zapanowały na przełomie XIX i XX wieku, gdy wsie były przeludnione, a Kraków pozostawał niedostępny za granicą oddzielającą zabór rosyjski od austriackiego.

In 1794 in Igołomia the army of Tadeusz Kościuszko was stationed. He himself spend a night here on 25th of June. A significant group of Kościuszko's Scythemen were recruited from the farmers of today's Igołomia-Wawrzeńczyce. The January Uprising has also left a mark on Igołomia. On the 5th of July 1863 on the nearby field there was a battle and those who have died were buried on Igołomia's cemetery. It is worth knowing that one of the insurgents was, born in Igołomia on 20th of August, Adam Chmielowski, who later became known as saint Brother Albert.

The tough years for the commune's inhabitants came on the verge of 19th and 20th century when the villages were overpopulated and Kraków remained unavailable across the border between Russia and Austria.

Kościół p.w. Narodzenia N.M.P. w Igołomi

Kościół powstał na przełomie XIV wieku. Początkowo był to Kościół drewniany, a dopiero w 1385 roku powstał murowany. Kościół ten został konsekrowany w 1430 r. przez biskupa krakowskiego Jarosława. Kościół wybudowany został w stylu gotyckim jest to najbardziej widoczne w prezbiterium gdzie jest sklepienie krzyżowo-żebrowe. Zachowane są 4 ołtarze: jeden główny i trzy boczne. W ołtarzu głównym usytuowany jest krzyż z przełomu XVI i XVII w. W kościele znajduje się tablica upamiętniająca, że tu urodził się Św. Brat Albert. Obok kościoła znajduje się dzwonnica, która została zbudowana w 1660 r.

Church of the Nativity of the Blessed Virgin Mary in Igołomia

The church was built in 1325. At the beginning it was made of wood. In 1385 it was rebuilt with stone. It was consecrated in 1430 by a Kraków's bishop Jarosław. The church was built in Gothic style, it is best displayed at the sanctuary which has a cross-ribbed vault. There are four altars remaining: one main and three side smaller. In the main altar there is a cross from the turn of sixteenth and seventeenth century. Inside the church there is a memorial plate reminding that this is the place where saint Brother Albert was born. Near the church there is a bell tower, built in 1660.

Kościół p.w. Św. Wojciecha w Pobiedniku Małym

Kościół został wybudowany pomiędzy rokiem 1254 a 1325. Fundatorem był kasztelan krakowski Jakub Bonar. Początkowo parafia była własnością klasztoru Norbertanek na Zwierzyńcu. Cały zespół kościelny usytuowany jest w obrębie najstarszego ośrodka osadniczego Pobiednika Małego. Początkowo był to kościół drewniany, który spłonął w 1914 r. Obecny kościół został wzniesiony w latach 1955-1956 wg. projektu Romana Staffa, a następnie przebudowany w 1967 r. W głównym ołtarzu znajduje się obraz Św. Wojciecha. W kościele znajdują się dwa boczne ołtarze poświęcone Matce Boskiej Częstochowskiej i Św. Józefowi. Przy kościele znajduje się dzwonnica wybudowana w 1908 roku. Wokół Kościoła rosną stare zabytkowe lipy.

Church of Saint Adalbert in Pobiednik Mały

The church was built between 1254 and 1325. The founder was Kraków's castellan Jakub Bonar. In the beginning the parish was a property of Premonstratensian monastery in Zwierzyniec. The whole unit is located in the oldest settlement of Pobiednik Mały. At first it was a wooden church, but it was destroyed by fire in 1914. Today's church was built in 1955-1956 by the design of Roman Staff and then modernized in 1967. In the main altar there is a painting of saint Adalbert. In the church there are two side altars devoted to Holy Mary of Częstochowa and saint Joseph. Near the church there is a bell tower built in 1908. Around the church there are some historic lime trees.

Kościół p.w. Św. Marii Magdaleny w Wawrzeńczycach

Kościół został wybudowany w 1223 r. powstał z fundacji biskupa krakowskiego Iwo Odrowąża. Kościół ten spalił się w 1676 r., został on następnie odbudowany, a w wieku XVII-XVIII rozbudowany. Był on kilkakrotnie niszczone przez pożary i działania wojenne, a następnie odbudowywany. Część budowli zachowała gotycki charakter. Na ścianie frontowej prezbiterium zachował się charakterystyczny układ cegieł w tzw. jodełkę. W latach 1919 - 1932 wg. projektu inż. Bogdana Tretera od strony południowej dobudowano półokrągłą kaplicę Matki Boskiej Bolesnej. Ołtarz w tej kaplicy ukazuje Matkę Boską Bolesną z 1676 r. Świątynia posiada sześć ołtarzy. Główny ołtarz w stylu barokowym ukazuje Chrystusa Ukrzyżowanego. Obok Kościoła znajduje się drewniana dzwonnica zbudowana z 1872 r.

Church of Saint Mary Magdalene in Wawrzeńczyce.

The church was built in 1223. It was founded by Kraków's bishop Iwo Odrowąż. It was destroyed in a fire in 1676 and then rebuilt. It was modernized in seventeenth to eighteenth century. It was repeatedly ruined by fires and warfare and then had to be rebuilt. A part of the building has maintained its Gothic look. On the front wall of the sanctuary there still remains a distinctive pattern of bricks. In the years of 1919 to 1932 there was a semi-circular chapel built on the south side by the design of Bogdan Treter. The altar inside the chapel shows Our Lady of Sorrows. The church has six altars. The main one in the Baroque style shows Jesus Christ Crucified. Near the church there is a wooden bell tower built in 1872.

Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Dobranowicach

Kościół został wybudowany w latach 1355 a 1381 był fundacją właścicielki Poborowic herbu Topór. W latach reformacji kościół, który był drewniany został zniszczony. Został odbudowany dopiero 1614 r. przez właścicieli Poborowic i Dobranowic, Zuzannę Jerzego Obalkowskich. W roku 1886 kościół z uwagi na to, że w poprzednich latach nie przeprowadzano remontów, popadł w ruinę. Wówczas nie opłacało się go remontować i podjęto decyzje o jego rozebraniu, a w jego miejsce staraniem ówczesnego proboszcza powstał nowy murowany kościół wg. projektu Pawła Opida. Ołtarz główny przedstawia tryptyk z początku XVII wieku, bogato zdobiony z centralnie umieszczonym krucyfiksem.

Po bokach dwa ołtarze, po prawej stronie ołtarz z obrazem św. Franciszka oraz Trójcy Św. i Zwiastowania, pochodzący z XVII w. Po stronie lewej ołtarz Matki Boskiej pochodzący z 1950 r.

Church of the Exaltation of the Holy Cross in Dobranowice

The church was built in the years of 1355 and 1381 and was founded by the owner of Poborowice. During the reformation the wooden church was demolished. It was not rebuilt until 1614 by the owners of Poborowice and Dobranowice, Zuzanna and Jerzy Obalkowsky. In 1886 the church became a ruin due to negligence of renovations. It was unprofitable to rebuilt it, so it was decided that it must be dismantled. In its place a new church was built, made of bricks, by the design of Paweł Opid. The main altar tryptych is richly decorated, with a central cross.

At the sides it has two altars, on the right with the painting of saint Francis and Holy Trinity from the seventeenth century and on the left the altar of Holy Mary from 1950.

Pałac w Igołomi

Najcenniejszym zabytkiem architektury świeckiej gminy jest pałac wraz z zespołem parkowym zbudowany na przestrzeni XVII/XIX z fundacji Franciszka Wodzickiego właściciela Igołomi. Budowla jest dziełem wybitnego architekta Christiana Aignera. Pałac został wybudowany na planie prostokąta, z portykiem wspartym na czterech jońskich kolumnach i trójbocznym ryzalitem od strony południowej kryjącym okrągły salon. Wewnątrz rozkład pomieszczeń typowy jest dla rezydencji wiejskich z tego okresu. Apartamenty reprezentacyjne położone są na parterze, na osi przedsiónek o ściętych wewnętrznych narożnikach i okazały salon ciągnący się przez obie kondygnacje, po obu stronach znajdują się pokoje, podzielone w części wschodniej korytarzem. W pałacu mieści się obecnie pracownia archeologiczna i muzeum. Wokół roztacza się piękny park, pełen starych drzew, z dużą polaną widokową na południu.

The palace in Igołomia

The most precious monument in secular architecture is a palace with a park built around seventeenth and nineteenth century by the foundation of Franciszek Wodzicki, the owner of Igołomia. The building was designed by an outstanding architect Christian Aigner. The palace is based on the shape of a rectangle with four Ionic columns by the entrance. The inside is typical for rural residences. The presentable apartments are located on the first floor. There is a spacious living room taking up both storeys and rooms divided by a corridor. Currently there is an archeological workshop and a museum present at the palace. Around the facility you can admire a beautiful park, filled with old trees, with a sightseeing platform located on the south.

Kuźnia w Igołomi

Jest to budynek murowany w stylu klasycystycznym. Wewnątrz zachowany został piec i resztki wyposażenia. Igołomska kuźnia weszła na trwałe do historii sztuki polskiej dzięki grafice Artura Grottgera, na której artysta umieścił słynną scenę przedstawiającą kucie kos przez powstańców w 1863 r. Kuźnia zbudowana została na początku XIX wieku, usytuowana przy Alei Kasztanowej, która prowadzi do Pałacu w Igołomi.

Muzeum św. Brata Alberta

W skromnym XIX-wiecznym budynku w centrum Igołomi, urodził się 20 sierpnia 1845r. Adam Chmielowski, czyli św. Brat Albert. W 2011r. został on wyburzony i obecnie budowany jest nowy obiekt, w którym będzie nowoczesne Muzeum Św. Brata Alberta. Muzeum, w którym oprócz pamiątek po świętym - klęcznika, osobistych przedmiotów, fotografii - zgromadzono eksponaty związane z historią Igołomi, m.in. wyposażenie XIX-wiecznego pokoju mieszkalnego oraz komory celnej. W budynku klasztorным znajduje się kaplica z ołtarzem, którego centralny element stanowi współczesny obraz przedstawiający św. Brata Alberta łamiącego bochenek chleba dla ubogich.

Forge in Igołomia

It is a building in the classical style. Inside there is a furnace and some of the equipment left. Igołomia's forge is remembered by the historians to be the one in the drawing by Artur Grottger which pictures the famous incident of hammering the scythes used by the insurgents in 1863. The forge was built in the beginning of the nineteenth century, located near the Chestnut Trees Avenue which leads to the palace in Igołomia.

Museum of Saint Brother Albert

In the modest, nineteenth century building in the center of Igołomia Adam Chmielowski was born on 20th of July who was later known as Brother Albert. In 2011 the building was demolished and now a completely new object is being constructed which will include the modern museum dedicated to Brother Albert. The facility, besides having some private property of the saint such as a hassock, personal things, photographs, has also some exhibits connected to the history of Igołomia, for example the furnishing of nineteenth century living room and a custom office. Inside the building there is a chapel with an altar on which you can see a modern painting of Saint Brother Albert breaking bread with the poor.

System oświaty w Gminie Igołomia-Wawrzeńczyce obejmuje:

- Gminne Centrum Edukacji w Wawrzeńczycach, w skład którego wchodzi:
  - Gimnazjum im. Św. Jadwigi Królowej Polski w Wawrzeńczycach
  - Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Wawrzeńczycach
  - Samorządowe Przedszkole w Wawrzeńczycach
- Gminne Centrum Edukacji w Igołomi w skład którego wchodzi:
  - Gimnazjum im. Św. Brata Alberta w Igołomi
  - Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Powstania Styczniowego w Igołomi
  - Samorządowe Przedszkole w Igołomi
  - Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Dobranowicach
  - Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Tropiszowie

W latach 2007-2012 bardzo zmieniła się infrastruktura oświatowa. W 2007r. podczas Wojewódzkiej Inauguracji Roku Szkolnego 2007/08 oddano do użytku salę gimnastyczną w Wawrzeńczycach, a 1 września 2010r., także inaugurując małopolski rok szkolny, oddano do użytku, poświęconą przez ks. kardynała S. Dziwisza drugą salę gimnastyczną. Rok później, na św. Mikołaja, oddano do użytku nowoczesne, 3-oddziałowe przedszkole przy GCE w Igołomi.

Education system in the commune of Igołomia-Wawrzeńczyce includes:

- Communal Center of Education in Wawrzeńczyce which consists of:
  - Middle school of Saint Jadwiga the Queen of Poland in Wawrzeńczyce
  - Primary school of Tadeusz Kościuszko in Wawrzeńczyce
  - Public kindergarten in Wawrzeńczyce
- Communal Center of Education in Igołomia which consists of:
  - Middle school of Saint Brother Albert in Igołomia
  - Primary school of the Heroes of January Uprising in Igołomia
  - Kindergarten in Igołomia
  - Primary school of Jan Brzechwa in Dobranowice
  - Primary school of Stanisław Staszic in Tropiszów

In the years of 2007-2012 the educational infrastructure has changed a lot. In 2007 during Voivodeship's Inauguration of the School Year 2007/2008 a new gymnasium in Wawrzeńczyce was opened and on the 1st of September 2010 a second facility of the same type was consecrated by the cardinal Stanisław Dziwisz. A year later a new three-section kindergarten was founded in Igołomia.

Rozbudowa GCE w Igołomi była realizowana ze środków unijnych (Małopolski Regionalny Program Operacyjny) i obejmowała budowę: sali gimnastycznej z salami lekcyjnymi, przedszkola, placu zabaw, remont dwóch dróg dojazdowych i budowę chodnika do kompleksu oświatowego. Całkowity koszt inwestycji to 5,5 mln, a dofinansowanie 3,5 mln zł.

Rokrocznie budynki oświatowe obejmowane są działaniami termomodernizacyjnymi, które pozwalają oszczędzić na ich ogrzewaniu. Dotychczas udało się tymi działaniami objąć: GCE w Wawrzeńcycach, Szkołę Podstawową w Tropiszowie, Przedszkole w Wawrzeńcycach. Przy GCE w Wawrzeńcycach wykonano duży parking, który służy nie tylko szkole, wybudowano boisko ze sztuczną nawierzchnią i nowoczesną bieżnię z nawierzchnią poliuretanową. W naszych placówkach realizowano wiele projektów dofinansowanych z PO KL, w których działania były skierowane do dzieci i do nauczycieli. Łączna kwota wydatkowanych środków w tych projektach przekracza 1,5 miliona złotych. Wśród nich największy, który obejmował zajęcia dla uczniów obu naszych gimnazjów opiewał na kwotę prawie 700.000 zł.

The modernization of Communal Center of Education in Igołomia was funded by the European Union (Małopolska's Regional Project) and included the building of the gym with classrooms, kindergarten, a playground, renovation of the two access roads and construction of the pavement to the educational facility. The cost of the whole project was 5.5 mil zł with funding of 3.5 mil.

Every year the education facilities are subject to thermomodernization which allows to reduce the cost of their heating. To this point we were able to include in the project: Communal Center of Education in Wawrzeńczyce, Primary school in Tropiszów, kindergarten in Wawrzeńczyce. Near the CoE in Wawrzeńczyce there was a huge parking lot built which serves the school, a playing field with artificial turf and a modern running tracks with polyurethane surface. In our facilities we implemented many projects founded by the PO KL, which are aimed to help the children and the teachers. The total amount of funds spent on these projects exceeds 1.5 mil. Among them, the largest, which included activities for both our middle schools' students with a value of nearly 700,000 pln.

Oświata

Projekty Comenius realizowane
w Gminie Igołomia-Wawrzeńczyce.

Wśród tych projektów wyróżnić należy także projekty międzynarodowe. Nasze placówki, a szczególnie SP w Dobranowicach skutecznie aplikują o środki finansowe z Programu Comenius "Uczenie się przez całe życie". Tylko w 2012 roku Gmina Igołomia-Wawrzeńczyce we współpracy z placówkami oświatowymi realizuje 4 projekty finansowane przez Komisję Europejską w ramach Programu Comenius. Często są to projekty wielostronne i stąd współpracujemy z wieloma krajami: Finlandią, Hiszpanią, Szwecją, Anglią, Francją, Turcją, Łotwą, Rumunią, Bułgarią, Włochami. Kwota pozyskanych środków z Komisji Europejskiej na te projekty przekracza pół miliona zł. Nasi uczniowie i nauczyciele wyjeżdżają do krajów partnerskich zdobywając nowe ciekawe doświadczenia oraz wymieniają się dobrymi praktykami.

Education

Comenius projects implemented
in Igołomia-Wawrzeńczyce commune

Among these, international projects should also be distinguished. Our institutions, especially primary school in Dobranowice successfully applied for funding from the Comenius program "Learning for life". Only in 2012 Igołomia-Wawrzeńczyce commune in cooperation with educational institutions implements 4 projects funded by the European Commission under the Comenius Programme. Often these are multilateral projects and thus we cooperate with many countries: Finland, Spain, Sweden, England, France, Turkey, Latvia, Romania, Bulgaria, Italy. The amount of funds raised from the European Commission for these projects exceeds five hundred thousand pln. Our students and teachers travel to partner countries gathering new interesting experience and exchange of good practice.

Comenius Regio

Od sierpnia 2012 do lipca 2014 Gmina realizuje partnerski projekt pt. "Living Values in Education" w ramach działania Comenius Regio. Jest to projekt realizowany przez gminę w partnerstwie z Centrum Kultury i Promocji oraz Przedszkolem w Wawrzeńczycach. Jak sam tytuł wskazuje będzie tematycznie związany z głównymi wartościami w edukacji małego człowieka: sprawiedliwość, bezpieczeństwo, odpowiedzialność i demokracja. Każda z wartości będzie realizowana z udziałem przedszkolaków oraz podopiecznych CKiP, a po jej zakończeniu powstanie broszura opisująca stopień zrozumienia danej wartości przez małego człowieka. Krajem partnerskim w tym projekcie jest Turcja (miejscowość Isparta koło Antalya). W Isparcie partnerstwo na rzecz realizowanego projektu zawiązali: kuratorium oświaty, jednostka odpowiedzialna za krzewienie kultury fizycznej oraz przedszkole. Budżet projektu zamyka się kwotą 43.000 euro, co ma zabezpieczyć wszystkie koszty związane z realizacją projektu.

From August 2012 to July 2014 we are implementing community partnership project "Living Values in Education" as part of the Comenius Regio. This is a project executed by the municipality in partnership with the Centre for Culture and Promotion and kindergarten in Wawrzeńczyce. As the title suggests it will be thematically related to the core values of education: justice, security, accountability and democracy. Each value will be realized with the participation of preschoolers and pupils of CKiP, and afterwards a brochure will be printed describing the level of understanding of the value of a little man. Our partner country in this project is Turkey (Isparta town near Antalya). In Isparta partnership for the project is supported by: the Board of Education, the body responsible for the promotion of physical education and kindergarten. The project budget totals 43,000 euros, which is to protect all costs related to the project.

Sport

W gminie Igołomia-Wawrzeńczyce działają dwa kluby sportowe- KS "Wiarusy" w Igołomi i KS "Wawrzynianka" w Wawrzeńczycach. Igołomski klub powstał w 1992 roku i rozpoczął swoją działalność od budowy boiska, które w roku 2006 stało się bazą Wiejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Igołomi, realizującego program sportowo-rekreacyjny dla wszystkich mieszkańców gminy. Ośrodek powstał dzięki zabiegom samorządu lokalnego wspartego środkami finansowymi Unii Europejskiej. Jedną z corocznych imprez organizowanych na boisku Ośrodka jest mecz z okazji Święta Niepodległości rozgrywany przez piłkarzy i samorządowców. Drużyna seniorów bierze udział w rozgrywkach klasy "A".

Długą tradycją i świetnymi wynikami sportowymi może pochwalić się KS "Wawrzynianka", którego historia sięga roku 1927. Po II wojnie światowej drużyna piłkarska istniała nieformalnie rejestrując się dopiero w 1960 roku. Klub prowadzi także drużynę juniorów. Obecnie drużyna "Wawrzynianka" gra w klasie "C".

Kluby prowadzą działalność sportową, kulturalną i wychowawczą w celu zapewnienia młodzieży i dorosłym możliwości udziału: w zajęciach kultury fizycznej, zawodach sportowych, turniejach, turystyce stanowiącej formę czynnego wypoczynku."

Sports

In the municipality of Igołomia - Wawrzeńczyce there are two clubs - KS "Wiarusy" in Igołomia and KS "Wawrzynianka" in Wawrzeńczyce. Igołomia's club was founded in 1992 and began its activities with the construction of the field, which in 2006 became the basis of the Rural Sports and Recreation Center in Igołomia, implementing the program of sports and recreation for all residents of the commune. The centre was established through the efforts of the local government supported by European Union funds. One of the annual events held on the pitch of the center is a match on occasion of Independence Day, played by professionals and local government representatives. The team of seniors is taking part in the competition of the "A" class. Long tradition and great sporting results can be a pride for KS "Wawrzynianka", dating back to 1927. After World War II there was an informal football team before enrolling officially in 1960. Club also runs a junior team. Currently the team "Wawrzynianka" plays in a "C" class.

The clubs held sports, cultural and educational activities in order to: provide youth and adults with opportunities to participate in physical education classes, sports competitions, tournaments, tourism, which is the active form of relaxation.

Lotnisko

Na terenie Pobiednika Wielkiego znajduje się sportowe lotnisko cywilne należące do Aero-klubu Krakowskiego, który w 2008 roku obchodził 80. rocznicę swojego istnienia. Podczas rocznicowych obchodów metropolita krakowski Jego Eminencja Stanisław Kardynał Dziwisz dokonał poświęcenia, wzniesionej na terenie lotniska, kapliczki Matki Bożej Loretańskiej, patronki lotników. Lotnisko w Pobiedniku Wielkim oferuje liczne atrakcje - przeloty samolotami, szybowcami, balonami, skoki spadochronowe. Prowadzi szkolenia dla pilotów, spadochroniarzy, paralotniarzy, itp. Na płycie lotniska odbywają się rozmaite imprezy plenerowe - międzynarodowe zawody spadochronowe, ogólnopolskie mistrzostwa modeli lotniczych, a nawet pikniki i koncerty. Organizowane są tu także: Małopolskie Święto Warzyw, gminne zawody sportowo-pożarnicze, festyny i konkursy.

Airport

In the Pobiednik Wielki there is a sports airport belonging to the civil airport of Kraków's Aeroclub, which in 2008 celebrated the 80th anniversary of its existence. During the anniversary celebrations His Eminence Metropolitan of Kraków, Stanisław Dziwisz consecrated the shrine of Our Lady of Loreto, patron saint of aviators. Pobiednik Wielki's airport offers many attractions - plane rides, gliders, balloons, skydiving. It provides training for pilots, paratroopers, gliders, etc. On the airport's field there are a variety of outdoor events being held - international skydiving competitions, national championships of aircraft models, and even picnics and concerts. Are also organized: Lesser Feast of Vegetables, municipal firefighters' sports events, festivals and competitions.

Centrum Kultury i Promocji w Igołomi-Wawrzeńczycach

Życie kulturalne gminy kształtują Centrum Kultury i Promocji, placówki oświatowe, Gminna Biblioteka Publiczna, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne, orkiestra gminna, świetlice wiejskie oraz organizacje społeczne i stowarzyszeni. Budynek dawnego Domu Ludowego, wybudowany w 1928 r. za sprawą mieszkańców był przeznaczony, pod Dom Ludowy - Szkołę. Po przejściu różnych przeciwności losu i przeznaczenia, prace modernizacyjne i budowlane rozpoczęto w nim dopiero w 2009 r. Uroczyste otwarcie budynku dla potrzeb Centrum Kultury i Promocji w Igołomi-Wawrzeńczycach odbyło się 09 listopada 2010 r. CKiP to miejsce do działań w wielu aspektach i z wieloma podmiotami społecznymi. Prężnie działają warsztaty zorganizowane dla dzieci i młodzieży z myślą o rozwoju kreatywności, twórczych działań, alternatywy spędzania czasu wolnego. Młodzi mieszkańcy z gminy Igołomia-Wawrzeńczyce mogą znaleźć dla siebie różne zajęcia warsztatowe prowadzone przez instruktorów: zajęcia taneczne, zajęcia muzyczne (kółko gitarowo-wokalne), zajęcia plastyczne, zajęcia fitness. W CKiP działają dwie świetlice: środowiskowa i wsparcia dziennego dla dzieci oraz świetlica dla młodzieży. Uczestnicy warsztatów to przede wszystkim dzieci ze szkół podstawowych oraz młodzież gimnazjalna.

Gmina Igołomia - Wawrzeńczyce

Center of Culture and Promotion in Igołomia-Wawrzeńczyce

The cultural life of the community is shaped by the Center for Culture and Promotion, educational facilities, Municipal Public Library, the Rural Organization, Volunteer Fire Brigades, the municipal orchestra, rural community centers and social organizations and associations. The building of the former People's House, built in 1928, was intended to be the People's House - School. After undergoing various adversities of fate and destiny, modernization and construction work started in the 2009. The opening ceremony of the building for the Centre of Culture and Promotion in Igołomia-Wawrzeńczyce was held on 9 November 2010, CKiP is a place to work on many aspects. There are organized workshops for children and young people with a vision to encourage the development of creativity, creative activities, leisure alternatives. Young people from the community Igołomia-Wawrzeńczyce can find their different workshops taught by instructors: dance classes, music lessons (guitar-vocals classes), art classes, fitness classes.

The CKIP has two social departments: environmental and daily support for children and youth lounge. Workshop participants are mainly primary school children and middle-school youth.

Koła Gospodyń Wiejskich

Aktualnie na terenie gminy działa aż 11 Kół Gospodyń Wiejskich (KGW) prowadzących ożywioną działalność. Koła istnieją w Dobranowicach, Igołomi, Koźlicy, Odwiślu, Rudnie Górnym, Stręgorzycach, Tropiszowie, Wawrzeńczykach, Złotnikach, Zofipolu i Żydowie. Kobiety zrzeszone w Kołach uczestniczą w rozmaitych kursach, propagują zdrowy styl życia, kultywują tradycje regionalnej kuchni, reprezentują gminę podczas różnorodnych imprez, współorganizują wszelkie lokalne uroczystości. Rokrocznie od 2007 roku mają miejsce spotkania Kół Gospodyń Wiejskich - Forum Kobiet, poświęcone społecznej roli organizacji kobiecych, wymianie doświadczeń oraz interesującym szkoleniom. W życiu społecznym gminy aktywnie uczestniczą oraz proponują mieszkańcom ciekawą formę współpracy takie organizacje jak: Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Tropiszów, Stowarzyszenie Dobranowice wczoraj - dziś - jutro, Stowarzyszenie Rozwoju Aktywności Lokalnej w Stręgorzycach, Stowarzyszenie pomocy Szkole Małopolska, Koło Myśliwskie "Sarenka" w Wawrzeńczykach, Liga Obrony Kraju, Polski Związek Gołębi Pocztowych w Wawrzeńczykach.

The Farmer's Housewives Associations

Currently, in the municipality operates as many as 11 Farmer's Housewives Associations. They operate in Dobranowice, Igołomia, Koźlica, Odwiśle, Górne Rudno, Stręgorzyce, Tropiszów, Wawrzeńczyce, Złotniki, Zofipol and Żydów. Women affiliated with associations participate in a variety of courses, promote healthy lifestyles, traditions of regional cuisine, represent the municipality at a variety of events and co-organize local events. Every year since 2007, meetings take place at the Women's Forum dedicated to the social role of women's organizations, exchange of experience and interesting courses. The residents are actively involved with the social life of the community and offer an interesting form of cooperation with organizations such as the Rural Development Association in Tropiszów, Association of Dobranowice yesterday - today - tomorrow, Association of Local Activity Development in Stręgorzyce, Małopolska's School Aid Association, hunting club "Sarenka" in Wawrzeńczyce, The League of National Defense, the Polish Association of Postal Pigeons in Wawrzeńczyce.

Lokalne zespoły muzyczne i teatralne

Gminę Igołomia-Wawrzeńczyce reprezentuje orkiestra dęta "Hejnał" z Igołomi. Zespół powstał w 1929 roku. Obecnie liczy 30 osób i uświetnia swoją grą wszystkie lokalne uroczystości gminne oraz kościelne. Reprezentuje także gminę podczas imprez regionalnych, takich jak Dni Powiatu Krakowskiego. W Koźlicy dynamicznie działa grupa kolędnicza "Pasterze". Kontynuuje ona z pokolenia na pokolenie kolędnicze tradycje bożonarodzeniowe. Występuje z szopką i cyklem pastorałek. Od lat uczestniczy w przeglądach powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich grup kolędniczych. Grupa z Koźlicy ma na swoim koncie wiele sukcesów; m.in. zdobyła pierwsze miejsce na V Powiatowym Przeglądzie pod patronatem Starosty Krakowskiego w Zielonkach.

W gminie działa 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w: Dobranowicach, Igołomi, Pobiedniku Małym, Rudnie Górnym, Stręgorzycach, Tropiszowie, Wawrzeńczycach, Złotnikach i Żydowie. Dwie jednostki OSP tj. Rudno Górne i Wawrzeńczyce włączone są do Krajowego Systemu Ratownictwa. Strażacy służą pomocą podczas pożarów i klęsk żywiołowych, a także angażują się w pracę społeczną na rzecz gminy. Sprawdzianem umiejętności gminnych fajermanów są coroczne zawody sportowo-pożarnicze.

Local musical bands and acting troupes

Igołomia-Wawrzeńczyce municipality is represented by the brass band "Hejnał" from Igołomia. The band was formed in 1929. It currently has 30 people and plays at all the local municipal and church celebrations. They also represent the municipality in the regional events, such as Days of the Kraków District. In Koźlica operates an active caroll band "Pasterze". It continues from generation to generation the traditions of Christmas carol singers. They perform with a Christmas crib and carols. For years they participate in district, provincial and national competitions for the groups of carol singers. The group from Koźlica has had many successes, including winning first place at the Fifth District Competitions under the auspices of the Mayor of the Kraków district in Zielonki.

In the commune there are 9 units of Volunteer Fire Departments, in Dobranowice, Igołomia, Pobiednik Mały, Rudno Górne, Stręgorzyce, Tropiszów, Wawrzeńczycach, Złotniki and Żydów. Two of the VFD units: from Rudno Górne and Wawrzeńczyce are included in the National Emergency System. Firefighters help during the fires and natural disasters, as well as engage in social work for the municipality. Their skills are tested in an annual municipal firefighting competition.

Małopolskie Święto Warzyw

Corocznie w pierwszą niedzielę września jest organizowane Małopolskie Święto Warzyw. Impreza odbywa się pod patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Marszałka Województwa Małopolskiego oraz Wojewody Małopolskiego. Ma ono miejsce w Pobiedniku Wielkim, na lotnisku Aeroklubu Krakowskiego. To jedyne w swoim rodzaju "warzywne dożynki", podczas których dziękuje się za plony i prezentuje liderów produkcji warzyw. Stanowią doskonałą promocję gminy, powiatu i województwa. Nadto impreza stwarza możliwość wszechstronnej prezentacji firmom z branży warzywno-ogrodniczej, a zainteresowani rolnicy mogą uzyskać fachowe porady w zakresie hodowli i ochrony roślin. Organizatorzy dbają o przygotowanie licznych atrakcji dla gości imprezy. Na miłośników regionalnych potraw czekają przysmaki przygotowane przez Koła Gospodyń Wiejskich. Odbywają się pokazy lotnicze, przejażdżki zabytkowymi samochodami, loterie, konkursy, koncerty i tradycyjna zabawa taneczna. W organizacji Małopolskiego Święta Warzyw współdziała cały samorząd gminy oraz gminne jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

Małopolska's Feast of Vegetables

Every year on the first Sunday of September we organize Małopolska's Feast of Vegetables. The event is held under the patronage of the Minister of Agriculture and Rural Development, the Marshal of the Malopolska Region and the Governor of Malopolska. It takes place in the Pobiednik Wielki, the Aero Club of Kraków airport. This one-of-a-kind "Vegetable Harvest Festival", where we thank for the crops and present vegetable production leaders. It is an excellent promotion of the community, county and region. Moreover, the event offers the possibility of a comprehensive presentation of companies from the vegetable industry and interested farmers can get professional advice on the cultivation and protection of plants. The organizers take care of the preparation of many attractions for guests. For lovers of regional delicacies there awaits food prepared by the Farmer's Housewives Associations. Air shows are held, you can drive vintage cars, take part in the lottery or other contests, attend concerts and traditional dance party. The organization of Małopolska's Vegetable Feast is in the hands of the municipal government and the Volunteer Fire Brigade.

Gmina Igotomia - Wawrzeńcycze

**Powiat
Krakowski**

GMINA IGOŁOMIA-WAWRZEŃCZYCE

URZĄD GMINY IGOŁOMIA-WAWRZEŃCZYCE

32-125 Wawrzeńczyce, Wawrzeńczyce 57
 tel. 12 287 40 03, 12 287 40 07, 12 287 41 39
 e-mail: ug_igwaw@poczta.onet.pl, www.igwa.pl

LEGENDA

	granica gminy		przedszkole
	droga główna		ośrodek zdrowia
	droga powiatowa		apteka
	droga gminna		remiza strażacka
	droga lokalna, droga gruntowa		kawiarnia
	teren zielony		restauracja
	teren zabudowany		obiekt zabytkowy
	rzeka, jezioro		ruiny
	Urząd Gminy		muzeum
	Rada Gminy		stacja benzynowa
	Centrum Kultury i Promocji		myjnia samochodowa
	Warsztaty Terapii Zajęciowej		fotoradar
	Świecica Środowiskowa		klasztor
	urząd pocztowy		kościół, kościół zabytkowy
	szkoła		kapliczka, kapliczka zabytkowa
			orientarz